

NY UTBILDNING INOM OMRÅDET LJUS OCH BELYSNING HOS SVERIGEFINSKA FOLKHÖGSKOLAN I HAPARANDA

TEXT KERSTIN THÉLKE SCHRÖDER FOTO ANNIKA KRONQVIST

Efter att nu sedan ganska många år ha haft utbildningar i ljus och belysning i Jönköping och Haninge, söder om Stockholm, så har vi i Sverige nu fått en mycket nordlig utbildningsplats, nämligen Sverigefinska folkhögskolan i Haparanda.

BILD 1. Norrbottens landshövding Per-Ola Eriksson, som just har invigt belysningslaboratoriet, önskar rektor Eivor Ölofsson lycka till.

BILD 2. Indirekt belysning av taket med disker och RGB-teknik är ett elevarbete, som förevisas här.

BILD 3. Det finns boxar för 24 olika ljuskällor i belysningslaboratoriet, där färgåtergivning kan studeras. På bilden skrymtar vi Gerhard Rehn och Jan Ejhed.

BILD 4. Två elever prövar hur mängden uppljus från en armatur påverkar blandning i blått material vid felaktigt ljusinfall. Armaturen är Aspect System Q, som i normala fall har ljusfördelning 50/50, men som här också har försetts med täckande material på oransidan.

BILD 5. Två andra elever riggar belysning till en av artisterna inför "Den vilda festen", kvällen innan IKEA-varuhuset invigdes i Haparanda.

BILD 6. De färgade skuggor, som uppstår, när man belyser med färgat ljus (filter) påvisas av Federico Favero, som annars är verksam vid KTH, Haninge.

Upptagningsområdet för skolan är stort. Grunden till beslutet att inrätta denna utbildning är, att man inom folkhögskolan ville utveckla de konstnärliga/estetiska programmen. Den är en 2-årig kvalificerad yrkesutbildning med inriktning på ljusdesign och motsvarar 80 så kallade KV-poäng.

Kvalificerad yrkesutbildning, KV, är sedan 2002 en del av det reguljära svenska utbildningssystemet. Kvalificerad yrkesutbildning skall

svar mot ett verkligt behov på arbetsmarknaden. Under utbildningstiden tar därför arbetsgivare emot de studerande på sina arbetsplatser under så kallade LIA-perioder. Lärande i arbetet.

YRKESUTBILDNING

Den nya KV-utbildning bedrivs inom folkhögskolans ram. Flera av eleverna har varit yrkesverksamma en tid, och det som krävs för att antas är en 3-årig gymnasieutbildning eller mot-

svarende. Linjen är tvåårig och man har kontakter med bland annat Luleå tekniska universitet. En av lärarna är Tommy Pettersson, känd för de flesta av oss som en mycket aktiv person inom belysningsområdet. Vid vårt samtal om skolan ger han uttryck för ett önskemål om en verklighetsnära undervisning.

Det finns naturligtvis också en styrgrupp. Den består av: Jan Ejhed och Agneta Ejhed, som driver utbildningen vid Ljuslaboratoriet, KTH >

» Syd i Haninge, Dennis Pettersson (professor i design vid Luleå tekniska högskola), Gunnar Sundström (chef för WSP, Luleå), Mats Jakobsson (arkitekt med eget företag i Luleå, MAF Arkitektkontor AB), Martin Hellberg (landskapsarkitekt, Tyréns AB i Borlänge), Roope Siirainen (ljusdesigner, Valoa design Oy) samt representanter för kommunen och skolan.

Lärare vid skolan är bland andra arkitekter, ljusdesigners, konstnärer och tekniker. Dessa undervisar huvudsakligen i design, ljus/färg och ljussättning respektive grundläggande begrepp och tekniskt kunnande inom belysningsområdet.

De första eleverna, som utgör en grupp på sex stycken, började sina studier höstterminen 2006. Man kan ta emot upp till 10 elever per årskurs. Ett konstnärligt tänkande skall genomsyra utbildningen. De teoretiska studierna fokuserar på ämnen som ljussättning, ljusdesign inomhus och utomhus men innehåller även formgivning, ellära, ljudteknik och marknadsföring.

Skolan är också inriktad på, att så småningom kunna erbjuda kortkurser i ljusdesign för intresserade, redan yrkesverksamma, personer. På så sätt skall man kunna bredda

kunskaperna hos lokala och regionala företag.

Man samarbetar med ett flertal företag i regionen, som kommer att ansvara för studenternas "Lärande i Arbetet", det vill säga praktikperioderna. (Dessa är idag bland andra: Ramböll Sverige AB, WSP, MAF Arkitektkontor AB i Luleå samt Valoa design Oy i Tammerfors, Finland.)

Under förvären 2007 togs också ett ljuslaboratorium i bruk, i huvudsak designat av Gerhard Rehm. Det invigdes högtidligt av landshövding Per-Ola Eriksson. Skolans rektor Eivor Olofsson är mycket nöjd med den positiva utvecklingen för ljusdesignundervisningen.

UTBILDNINGENS UTFÖRMNING

Utbildningen är uppdelad i åtta så kallade moduler och godkännande sker efter varje modul. Kraven som ställs för godkännande är förutom närvaro och kunskapsredovisning (skriftlig och muntlig) också lösande av planeringsuppgifter. Efter godkända studier, inklusive LIA-perioder och ett examensarbete, erhålls Kvalificerad yrkesexamen med inriktning ljusdesign. Meningen är, att man efter examen skall kunna gå direkt till arbetslivet. □

De olika modulerna är:

MODUL 1

Ljus och människa
(totalt 10 KY-poäng)

Ljus och människa
Ljus, färg, terminologi
Ljusdesignmetoder och verktyg

MODUL 2

Perception, ljus och rum
(totalt 10 KY-poäng)

Ljus och seende – Perception
Ljusdesign 1 – Ljus och rum

MODUL 3

Teknik (totalt 10 KY-poäng)

Ellära och Matematik
Ljudteknik
Ljusdesign 2 – Belysningsteknik

MODUL 4

LIA 1 Lärande i arbete
(totalt 10 KY-poäng)

Projektarbete i företag

MODUL 5

Design och visualisering
(totalt 12 KY-poäng)

Armatydesign
Grafisk design
Mediadesign

MODUL 6

Ljusdesignprojekt med komplexitet
(totalt 8 KY-poäng)

Ljusdesign 3 – Helhet

MODUL 7

Marknadskunskap
(totalt 3 KY-poäng)

Marknadsföring, ekonomi

MODUL 8

LIA 2 Lärande i arbete och projektredovisning (totalt 17 KY-poäng)

Projektarbete i företag
(examensarbete)
Redovisning och uppföljning
av examensarbete

För ytterligare information om olika ljusutbildningar i Sverige vänligen se tidningen Ljus-kulturs avdelning: *Ljusutbildning i Sverige*.

